

KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU

**INSTRUKCE O KRITÉRIÍCH PRO
ROZLIŠOVÁNÍ POVOLÁNÍ U OSOB
S HOMOSEXUÁLNÍMI SKLONY
V SOUVISLOSTI S JEJICH PŘIJETÍM
DO SEMINÁŘE A PŘIPUŠTĚNÍM KE
SVÁTOSTI SVĚCENÍ**

VYDALA ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE

PRAHA 2006

(PRO VNITŘNÍ POTŘEBU)

V návaznosti na učení II. vatikánského koncilu a zvláště na dekret *Optatam totius*¹ o výchově ke kněžství publikovala Kongregace pro katolickou výchovu různé dokumenty, aby napomohla náležitě ucelené formaci budoucích kněží. Poskytla ukazatele a přesné normy pro různé aspekty této formace.² O kněžské formaci v současných podmínkách jednal mezitím také biskupský synod v roce 1990. Jeho cílem bylo učení koncilu na toto téma doplnit, ozřejmit a propůjčit mu větší účinnost v současném světě. V návaznosti na tento synod publikoval Jan Pavel II. posynodální apoštolskou adhortaci *Pastores dabo vobis*.³

¹ II. VATIKÁNSKÝ KONCIL. Dekret o výchově ke kněžství *Optatam totius* (28. října 1965). In: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha : Zvon 1995, 339–359.

² Srov. KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU. *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis* (6. ledna 1970; nová edice, 19. března 1985); vyučování filozofie v seminářích (20. ledna 1972); zásady pro formaci ke kněžskému celibátu (11. dubna 1974); vyučování církevního práva pro kandidáty ke kněžství (2. dubna 1975); teologická formace budoucích kněží (22. února 1976); Epistula circularis de formatione vocationum adularum (14. července 1976); instrukce o liturgické formaci v seminářích (3. června 1979); okružní list o některých náležitějších aspektech duchovní formace v seminářích (6. ledna 1980); výchovné zásady týkající se lidské lásky – rysy sexuální výchovy (1. listopadu 1983); pastorační zásady týkající se lidské mobility ve formaci budoucích kněží (25. ledna 1986); zásady pro formaci budoucích kněží týkající se prostředků sociální komunikace (19. března 1986); okružní list týkající se studia Východních církví (6. ledna 1987); Panna Maria ve formaci intelektuální a duchovní (25. března 1988); zásady pro studium a vyučování sociální nauky církve v kněžské formaci (30. prosince 1988); instrukce o studiu církevních otců v kněžské formaci (10. listopadu 1989); směrnice pro přípravu vychovatelů v seminářích (4. listopadu 1993); směrnice pro formaci seminaristů ohledně problémů týkajících se manželství a rodiny (19. března 1995); instrukce pro biskupské konference ohledně přijetí do semináře kandidátů pocházejících z jiných seminářů nebo řeholních rodin (9. října 1986 a 8. března 1996); propedeutické období (1. května 1998); okružní listy ohledně kanonických norem týkajících se iregularit a překážek jak *ad Ordines recipiendos* tak *ad Ordines exercendos* (27. července 1992 a 2. února 1999).

³ JAN PAVEL II. Posynodální apoštolská adhortace *Pastores dabo vobis* (25. března 1992). Praha : Zvon 1993.

Ve světle tohoto bohatého učení předložená instrukce nemá v úmyslu zastavit se u všech otázek citového nebo sexuálního charakteru, které vyžadují pozorné posuzování během celého období formace. Obsahuje normy ohledně zvláštní otázky, která se v současné situaci stala naléhavější, a sice zda přijímat nebo nepřijímat do semináře a připustit ke svěcení kandidáty s hluboce zakořeněnými homosexuálními sklony.

1. Citová zralost a duchovní otcovství

Podle přetrvávající tradice církve přijímá platně svátost svěcení výlučně pokřtěný muž.⁴ Skrze svátost svěcení připodobňuje Duch Svátý kandidáta novým a specifickým způsobem k Ježíši Kristu; kněz skutečně zpřítomňuje svátostně Krista, Hlavu, Pastýře a Ženicha církve.⁵ Pro toto připodobnění Kristu musí být celý život vysvěceného služebníka proniknut úplným darováním se církvi a autentickou pastorační láskou.⁶

Kandidát svátostné služby musí proto dosáhnout zralosti v oblasti citů. Taková zralost ho uschopní ke správnému vztahu vůči mužům

⁴ Srov. *Codex Iuris Canonici* (CIC). Zvon : Praha 1994, kán. 1024 a *Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium* (CCEO), kán. 754 (oficiální text v češtině není zatím dostupný); JAN PAVEL II. Apoštolský list *Ordinatio sacerdotalis* ohledně kněžského svěcení, které je vyhrazeno pouze mužům (22. května 1994): AAS 86 (1994), 545–548.

⁵ Srov. II. Vatikánský koncil. Dekret o službě a životě kněží *Presbyterorum ordinis* (7. prosince 1965), č. 2. In: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha : Zvon 1995; *Pastores dabo vobis*, č. 16. S ohledem na připodobnění Kristu, ženichu církve, *Pastores dabo vobis* potvrzuje: „Ve shodě se svým povoláním má být kněz živým obrazem Ježíše Krista, ženicha církve [...]. Je tedy povolán k tomu, aby ve svém duchovním životě oživoval lásku ženicha Krista k jeho nevěstě církvi. Jeho život má být tedy osvěcován a veden také tímto snoubeneckým aspektem, který od něho vyžaduje být svědkem snoubenecké Kristovy lásky.“ (č. 22)

⁶ Srov. *Presbyterorum ordinis*, č. 14; *Pastores dabo vobis*, č. 23.

a ženám a rozvine v něm pravý smysl pro duchovní otcovství v církevním společenství, které mu bude svěřeno.⁷

2. Homosexualita a svátostné svěcení

Od II. vatikánského koncilu až po dnešek různé dokumenty magisteria – zvláště *Katechismus katolické církve* – potvrdily učení církve o homosexualitě. *Katechismus* rozlišuje homosexuální úkony a homosexuální sklony.

Ohledně *úkonů* učí, že jsou v Písmu svatém označovány za těžký hřích. Tradice je stále považovala za nemorální ze své podstaty a jdoucí proti přirozenému zákonu. Nemohou být proto schváleny v žádném případě.

Co se týká hluboce zakořeněných homosexuálních *sklonů*, které se projevují u určitého počtu mužů a žen, jsou taktéž objektivně nesprávné a často se pro ty které jedince stávají zkouškou. Takoví lidé musí být přijímáni s úctou a jemnocitem. Je nutné se vyvarovat jakéhokoli náznaku nespravedlivé diskriminace vůči nim. Jsou povoláni k tomu, aby ve svém životě uskutečnili Boží vůli a aby s Pánovou obětí kříže spojili obtíže, se kterými se mohou setkat.⁸

⁷ Srov. KONGREGACE PRO KLÉRUS. *Direktář pro službu a život kněží* (31. března 1994), č. 58. Praha : Česká biskupská konference 1995.

⁸ Srov. *Katechismus katolické církve* (KKC), č. 2357–2358. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství 2002. Srov. také různé dokumenty KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY. Deklarace *Persona humana* ohledně některých otázek sexuální etiky (29. prosince 1975); list *Homosexualitatis problema* všem biskupům katolické církve pro pastorační péči homosexuálních osob (1. října 1986); některé úvahy týkající se odpovědi na zákon ohledně nediskriminace homosexuálních osob (23. července 1992); úvaha ohledně návrhu právního uznání svazků mezi homosexuály (3. června 2003). Praha : Česká biskupská konference 2003. S ohledem na homosexuální inklinace list *Homosexualitatis problema* potvrzuje: „Zvláštní inklinace homosexuální osoby, které není pro sebe samo hříchem, přesto vytváří více méně silný sklon k chování vnitřně zlému z morálního hlediska. Z tohoto důvodu sama inklinace musí být považována za objektivně neupředenou.“ (č. 3)

Ve světle tohoto učení, v souladu s Kongregací pro bohoslužbu a svátosti, považuje tato kongregace za nutné jasně stanovit, že ačkoli církev zmíněné osoby hluboce respektuje,⁹ nemůže přijmout do semináře a připustit ke svátostnému svěcení ty, kdo praktikují homosexualitu, kdo projevují hluboce zakořeněné homosexuální sklony nebo podporují tzv. *gay kulturu*.¹⁰

Zmíněné osoby se totiž nacházejí v situaci, která závažně brání správným vztahům k mužům a ženám. V žádném případě nelze zanedbávat negativní důsledky, které mohou vyplynout ze svěcení lidí s hluboce zakořeněnými homosexuálními sklony.

Pokud by se naproti tomu jednalo o homosexuální sklony, které jsou pouze výrazem přechodného problému, jako například problém neukončeného procesu dospívání, i ty musí být jasně překonány minimálně tři roky před udělením jáhenského svěcení.

3. Posuzování způsobilosti kandidátů ze strany církve

Každé povolání ke kněžství má dva neoddělitelné aspekty: nezasloužený Boží dar a zodpovědná svoboda člověka. Povolání je dar Boží milosti, obdržený prostřednictvím církve, v církvi a ke službě církvi. Člověk odpovídá na Boží volání, a tak se dobrovolně, s láskou, daruje Bohu.¹¹ Samotná touha stát se knězem není dostačující, a neexistuje žádné právo na svátostné svěcení. Církev, zodpovědná za stanovení nezbytných předpokladů pro přijetí svátostí ustanovených Kristem, je oprávněna k posouzení způsobilosti toho, kdo chce

⁹ Srov. KKC, č. 2358; srov. také CIC, kán. 208 a CCEO, kán. 11.

¹⁰ Srov. KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU. *A memorandum to Bishops seeking advice in matters concerning homosexuality and candidates for admission to Seminary* (9. července 1985); KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI. List (16. května 2002): *Notitiae* 38 (2002), 586.

¹¹ Srov. *Pastores dabo vobis*, č. 35–36.

vstoupit do semináře,¹² k jeho doprovázení během formace. Pokud se prokáže, že dotyčný má požadované vlastnosti, volá ho ke svátostným svěcením.¹³

Formace budoucího kněze se člení do čtyř rozměrů, které jsou ve vzájemné podstatné součinnosti: lidský, duchovní, intelektuální a pastorační.¹⁴ V tomto kontextu je třeba zdůraznit zvláštní důležitost lidské formace – nutný základ celé formace.¹⁵ Pro připuštění kandidáta k jáhenskému svěcení musí církev mimo jiné ověřit, zda kandidát kněžství dosáhl citové vyzrálosti.¹⁶

Povolání ke svěcení spočívá v osobní odpovědnosti biskupa¹⁷ nebo vyššího představeného. Biskup nebo vyšší představený, s ohledem na úsudek těch, kterým svěřil odpovědnost za výchovu, musí dospět k morálně jistému úsudku o vlastnostech kandidáta před tím, než ho

¹² Srov. CIC, kán. 241, § 1: „Do velkého semináře přijme diecézní biskup pouze ty, které vzhledem k jejich lidským i mravním, duchovním i rozumovým vlohám, jejich tělesnému i duševnímu zdraví a opravdovému úmyslu považuje za způsobilé pro trvalou posvátnou službu.“ a CCEO, kán. 342, § 1.

¹³ Srov. *Optatam totius*, č. 6. Srov. také CIC, kán. 1029: „Ke svěcení se připustí pouze ti, kteří podle moudrého rozhodnutí vlastního biskupa nebo příslušného vyššího představeného, po zvážení všech okolností, mají neporušenou víru, jsou vedeni správným úmyslem, mají náležité znalosti, mají dobrou pověst, jsou mravně bezúhonní, osvědčili se ve ctnostech a mají další vlastnosti, tělesné i duševní, vhodné pro přijetí svátosti svěcení.“ a CCEO, kán. 758. Nepovolávat ke svěcení toho, kdo nemá požadované vlastnosti není nespravedlivá diskriminace srov. KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY. Některé úvahy týkající se odpovědi na zákon ohledně nediskriminace homosexuálních osob.

¹⁴ Srov. *Pastores dabo vobis*, č. 43–59.

¹⁵ Srov. *ibid.*, č. 43: „Kněz, který je povolán být „živým obrazem“ Ježíše Krista, Hlavy a Pastýře církve, má dosáhnout co největší lidské dokonalosti, jak vyznačuje ze života Božího Syna, který se stal člověkem, a jak se zrcadlí zvláště výrazně v jeho postojích vůči ostatním.“

¹⁶ Srov. *ibid.*, č. 44 a 50. Srov. také KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI. Okružní list *Entre las más delicadas* a los Exc.mos y Rev.mos Señores Obispos diocesanos y demás Ordinarios conómicamente facultados para llamar a las Sagradas Ordenes, sobre Los escrutinios acerca de la idoneidad de los candidatos (10. listopadu 1997): *Notitiae* 33 (1997), 495–506, zvláště příloha V.

¹⁷ Srov. KONGREGACE PRO BISKUPY. Direktář pro pastorační službu biskupů *Apostolorum Successores* (22. února 2004), č. 88.

připustí ke svěcení. V případě závažné pochybnosti jej nesmí ke svěcení připustit.¹⁸

Posuzovat povolání a zralost kandidáta je také závažným úkolem rektora a dalších vychovatelů v semináři. Před každým svěcením musí rektor sdělit svůj posudek o vlastnostech kandidáta, které církev požaduje.¹⁹

Při posuzování způsobilosti ke svěcení má důležitý úkol spirituál. Je vázán tajemstvím, ale zastupuje církev, pokud jde o vnitřní obor. V rozhovorech s kandidátem musí spirituál připomínat zvláště požadavky církve na kněžskou čistotu a na specifickou citovou vyzrálou kněze. Musí kandidátovi také pomoci rozpoznat, zda má potřebné vlastnosti.²⁰ Spirituál je povinen zvážit všechny osobnostní vlastnosti a ujistit se, že kandidát nemá sexuální poruchy neslučitelné s kněžstvím. Jestliže kandidát vykazuje známky homosexuality, nebo se u něho projevují hluboce zakořeněné homosexuální sklony, jeho spirituál i jeho zpovědník jsou povinni odradit ho ve svědomí od pokračování na cestě ke svěcení.

Je jasné, že jako první odpovídá za vlastní výchovu sám kandidát.²¹ S důvěrou má přijmout posouzení církve, biskupa, který volá ke svěcením, rektora semináře, spirituála a dalších vychovatelů semináře, kterým biskup nebo vyšší představený svěřili úkol vychovávat budoucí kněze. Bylo by velmi nečestné, aby kandidát tajil vlastní homosexualitu jen proto, aby mohl za každou cenu přistoupit ke svěcení. Takovéto neautentické chování neodpovídá duchu pravdy, odanosti a ochoty, který má charakterizovat osobnost toho, kdo se cítí být povolán ke službě Kristu a jeho církvi v kněžském úřadě.

¹⁸ Srov. CIC, kán. 1052, § 3: „Jestliže [...] biskup z určitých důvodů pochybuje o tom, zda je kandidát vhodný pro přijetí svátosti svěcení, neudělí toto svěcení.“ Srov. také CCEO, kán. 770.

¹⁹ Srov. CIC, kán. 1051: „Co se týká šetření o vlastnostech požadovaných u svěcenců [...] opatří se svědectví rektora semináře nebo jiného domu pro vzdělávání o vlastnostech požadovaných k přijetí svátosti svěcení, a to o jeho správné nauce, opravdové zbožnosti, dobrých mravech, vhodnosti k výkonu služby; dále, po řádném vyšetření, i vysvědčení o tělesném a duševním stavu kandidáta.“

²⁰ Srov. *Pastores dabo vobis*, č. 50 a 66. Srov. také *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*, č. 48.

²¹ Srov. *Pastores dabo vobis*, č. 69.

Závěr

Kongregace zdůrazňuje nutnost, aby biskupové, vyšší představení a příslušní odpovědní lidé pozorně posuzovali způsobilost kandidátů svátostných svěcení, od okamžiku přijetí do semináře až ke svěcení. Toto posuzování je třeba provádět ve světle takového chápání služebního kněžství, které odpovídá nauce církve.

Je třeba aby biskupové, biskupské konference a vyšší představení pozorně dbali na věrné dodržování norem této instrukce pro dobro samotných kandidátů a proto, aby církvi stále zajišťovali způsobilé kněze, pravé pastýře podle Kristova srdce.

Papež Benedikt XVI. dne 31. srpna 2005 schválil tuto instrukci a nařídil její vydání.

V Římě 4. listopadu 2005 na památku sv. Karla Boromejského, patrona seminářů.

ZENON KARD. GROCHOLEWSKI
prefekt

✠ **J. MICHAEL MILLER, C.S.B.**
titulární arcibiskup Vertary
sekretář

Seznam dokumentů vydaných v této ediční řadě

1. Náboženský rozměr výchovy v katolické škole (1994)
2. Katolická škola (1994)
3. Všeobecné katechetické direktorium (1994)
4. Ekumenický direktář (1995)
5. Direktář pro službu a život kněží (1995)
6. Koncerty v kostelích (1995)
- 6a. Dokumenty o sdělovacích prostředcích (1996)
7. Všeobecné katechetické direktorium (1998)
- 7a. Vademekum pro zpovědníky (1997)
8. Katolická škola na prahu třetího tisíciletí (1998)
9. Stanovisko učitelského úřadu k „Professio fidei“ (2000)
10. Etika ve sdělovacích prostředcích (2000)
11. Fatimské poselství (2000)
12. *Dominus Iesus* (2000)
13. Oběžník o nutnosti a potřebnosti inventarizace a katalogizace církevních kulturních statků (2001)
14. Rodina, manželství a „fakticky existující soužití“ (2001)
15. Příprava na velikonoční svátky a jejich slavení (2001)
16. Instrukce k některým otázkám ohledně možnosti laiků podílet se na službách vykonávaných kněžími (2001)
17. Příprava na svátost manželství (2001)
18. Církev a internet. Etika na internetu (2002)
19. Církevní knihovny v poslání církve (2002)
20. Základní normy pro formaci trvalých jáhnů. Směrnice pro službu a život trvalých jáhnů (2002)
21. Farář, pastýř a vůdce farního společenství (2002)
22. Instrukce k některým otázkám ohledně působení a chování katolíků v politickém životě (2003)
23. Všeobecné pokyny k Římskému misálu (2003)
24. Ježíš Kristus, nositel živé vody. Křesťanské zamyšlení nad „New Age“ (2003)
26. Svědectví katolického laika ve škole o víře (2003)
27. Úvaha ohledně návrhu právního uznání svazků mezi homosexuály (2003)
28. Eucharistie, pramen svatosti v kněžské službě (2004)
29. List biskupům katolické církve o spolupráci mužů a žen v církvi a ve světě (2004)
30. *Redemptionis sacramentum* (2005)
31. Rok Eucharistie – podněty a návrhy (2005)
32. Instrukce o kritériích pro rozlišování povolání u osob s homosexuálními sklony (2005)